

Kommentar

Debattinnlegg på inntil 800 ord sendes inn via www.manusnett.no

500 millioner til forskning i det stille

500 millioner kroner er bevilget til norsk helseforskning siden 1997 gjennom stiftelsen Helse og Rehabilitering. Midlene kommer fra Extra-spilletts overskudd. Extra-trekningen foregår hver tirsdag på NRK1. 22. november offentliggjøres det hvilke forskningsprosjekter som får midler i 2006.

De 500 millionene er siden 1997 fordelt på 599 ulike forskningsprosjekter. Pengene har gått til lønn til 450 forskerstillinger. Extra-midlene skal gå til klart definerte prosjekter innen forskning, men også til forebygging og rehabilitering. I alt er det bevilget 1,5 milliarder kroner til disse områdene i løpet av de ni årene stiftelsen Helse og Rehabilitering har eksistert. Midlene er fordelt med en tredel til hvert område. Alle søknader til stiftelsen må sendes gjennom en søkerverdige organisasjon. Det betyr at frivillige organisasjoner med helse- og/eller rehabiliteringsrelaterte formål står bak søknadene, noe som innebærer at prosjektene må ha særlig relevans for grasrota i organisasjonene.

Brukerrettet forskning – et eksempel

For å gi et innblikk i Helse og Rehabiliterings historie på en illustrerende måte vil vi kort omtale et prosjekt om ny behandling av bekkenløsning. Forsker og fysioterapeut Britt Stuge søkte om midler gjennom Landsforeningen for kvinner med bekkenløsning. Prosjektet, som var blant de nominerte til Extra-prisen i 2004, sprang ut fra Stuges egen kliniske praksis og erfaring. Hensikten med studien var å undersøke om spesifikk trening av stabiliserende muskulatur ville påvirke smerter, funksjon og livskvalitet hos kvinner med bekkenrelaterte smerter etter fødsel. Studien, som ble gjennomført i perioden 1999–2001, viste at de kvinnene som fikk fysioterapi med stabiliserende øvelser, hadde betydelige mindre

smerter og fungerte bedre i hverdagen enn kvinner som ikke gjorde slike øvelser (1). Forskjellen var til stede ett år etter fødselen (2).

Som oppfølging av denne studien søkte Stuge om midler til et doktorgradsarbeid om langtidsforløpet for kvinner med bekkenrelaterte plager. Hennes søknad til stiftelsen Helse og Rehabilitering i 2001 gav tre års stipendiatlønn som uttelling, og doktordisputasen fant nylig sted. Hun har nå gått videre og fått midler fra stiftelsen for å videreutvikle behandlingsopplegget i vanlig klinisk arbeid i et eget toårig prosjekt.

Lav profil

Helse og Rehabilitering gjorde etter sitt første driftsår en grundig evaluering av forhold som var viktige for stiftelsens videre arbeid innen forskning. Forskningsutvalget ble utvidet fra ti til 21 medlemmer og det ble gjort en rekke tekniske forbedringer i prosedyren for søknadsbehandling. Organisasjonen gjennomførte en omfattende og dyptgående debatt om å gi prioritet til visse forskningsområder. Styret vedtok å satse spesielt på såkalt anvendt forskning.

For en stiftelse som springer ut fra frivillige organisasjoner, er det nærliggende å prioritere den type forskning som raskest kan gi synlige resultater, men «anvendt forskning» må forstås i vid forstand. Midler skal kanaliseres til prosjekter innen blant annet biologisk-somatisk medisin, psykiatri, epidemiologi og samfunnsmedisin. Kampen om forskningsmidler fra Helse og Rehabilitering er hard, og de siste årene er bare 15–20 % av søknadene innvilget. Dessverre er det mange gode prosjekter som ikke får midler.

Helse og Rehabilitering er blitt en stor og viktig aktør i norsk forskning, og organisasjonen har funnet sin identitet og skapt sin egen profil. Stiftelsen mener det også er et stort behov for sterkere satsing på grunnforskning i vårt land, men dette må primært være en oppgave for det offentlige. Forsk-

ningsutvalget i Helse og Rehabilitering har bevisst holdt en lav profil hva angår kontroversielle emner, og medlemmene skal ikke eksponeres eller være i direkte dialog med medier, organisasjoner eller søkere.

Årets midler

22.11. 2005 blir det kunngjort hvilke forskningsprosjekter som får midler i 2006. Oversikten blir å finne på stiftelsens nettsider www.helseogrehab.no. 1.4. 2006 legges det ut søknadsskjema og retningslinjer for å søke midler for 2007, med søknadsfrist 15.6. 2006. Bemerk at søknadsfristen i praksis er tidligere, fordi de ulike organisasjonene det skal søkes gjennom, trenger tid til å koordinere søknadene. Mer informasjon om forskere og sammendrag av avsluttede prosjekter som har fått støtte finnes på stiftelsens nettsider.

Ida Scheie*

ida.scheie@nrk.no
Stiftelsen Helse og Rehabilitering

Åsmund Reikvam

Institutt for farmakoterapi
Universitetet i Oslo

* Nåværende adresse:
NRK Fjernsynet

Manuskriptet ble godkjent 24.10. 2005.

Oppgitte interessekonflikter: Ingen

Ida Scheie var inntil nylig informasjonsleder i stiftelsen Helse og Rehabilitering. Åsmund Reikvam er professor ved Universitetet i Oslo og leder i stiftelsens forskningsutvalg.

Litteratur

1. Stuge B, Lærum E, Kirkesola G et al. The efficacy of a treatment program focusing on specific stabilizing exercises for pelvic girdle pain after pregnancy: a randomized controlled trial. *Spine* 2004; 29: 351–9.
2. Stuge B, Veierod, Lærum E et al. The efficacy of a treatment program focusing on specific stabilizing exercises for pelvic girdle pain after pregnancy: a two-year follow-up of a randomized clinical trial. *Spine* 2004; 29: E197–203.